

ПРАВЕДНИКИ БАБИНОГО ЯРУ

Порятунок євреїв у роки нацистської окупації Європи став предметом вивчення у державі Ізраїль. Національний інститут пам'яті Катастрофи і Героїзму Яд Вашем 1963 р. затвердив критерії для отримання почесного звання «Праведник народів світу». Праведниками визнаються неєвреї, які ризикували життям, рятуючи євреїв під час Голокосту. Усіх, хто був причетний до порятунку, нагороджують медалями й дипломами, на їхню честь висаджують дерева на Алеї Праведників, їм призначають довічні пенсії.

У Радянському Союзі намагалися замовчувати знищення євреїв під час Другої світової війни. Більшість рятівників, які жили у межах СРСР, опинилися поза практиками вшанування. На момент розпаду Радянський Союз посідав 17-е місце серед країн, з яких походили «Праведники народів світу».

Важливим кроком на шляху до віднайдення імен добродійців стало створення у 1988 р. Київського товариства єврейської культури та його першої структури – фонду «Пам'ять Бабиного Яру». Саме цей фонд розпочав пошуки Праведників на території України, а згодом зосередився виключно на рятівниках, що походили з Києва.

У квітні 1989 р. Фондом було встановлено почесне громадське звання «Праведник Бабиного Яру». Першим його отримав православний священик Олексій Глаголев (посмертно) та члени його сім'ї. Наразі 662 особи удостоєні звання «Праведник Бабиного Яру».

Інформацію про віднайдених рятівників із фонду «Пам'ять Бабиного Яру» направляють в Єрусалим в Інститут Яд Вашем, де частині з них надано також звання «Праведник народів світу». Україна – четверта країна у світі за кількістю Праведників, після Польщі, Франції та Нідерландів. 2515 українців є «Праведниками народів світу» (150 з них – кияни), їхні імена викарбувані на Стіні честі в Саду Праведників у Яд Вашемі. Першою серед українців отримала звання «Праведник народів світу» 1976 р. Олена Вітер (сестра Йосифа), ігуменя греко-католицького монастиря.

Як правило, Праведники – це цивільні беззбройні жителі окупованих територій: люди похилого віку, діти, жінки. Часто євреїв переховували великі сім'ї. Траплялися випадки, коли батьки або дідуся й бабусі – неєвреї за походженням, рятували своїх дітей та онуків. Серед тих, хто отримав звання «Праведник Бабиного Яру», люди різних національностей: українці, росіяни, поляки, білоруси, татари, вірмени, греки й німці. Вшановуючи Праведників, мусимо пам'ятати, що їхні вчинки – не лише факти порятунку. Вони ризикували своїм життям, життям своїх рідних, включно з малолітніми дітьми.

(Джерело: З текстів віртуальної виставки "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії")

КРИТЕРІЇ ПРИСВОЄННЯ ЗВАННЯ ПРАВЕДНИК НАРОДІВ СВІТУ

1. Активна участь у порятунку одного або декількох євреїв від небезпеки негайного знищення або депортації до таборів смерті.
2. Існувала реальна небезпека для рятівника і його близьких.
3. Рятівник усвідомлював і мав на увазі саме порятунок єврея. Дії рятівника НЕ були мотивовані отриманням грошової винагороди або іншої компенсації, як, наприклад, перехід врятованого в іншу віру, усиновлення дитини тощо.
4. Рятівник не співпрацював із нацистським режимом.

(Джерело: За даними відділу "Праведники народів світу" меморіального комплексу Яд Вашем)

МАТЕРІАЛИ ПРО ОЛЕНУ ВІТЕР

Посилання:

<http://www.memory.gov.ua/news/zhinochi-istorii-drugoi-svitovoi-olena-viter>

(Джерело: Сайт Українського інституту національної пам'яті)

ІСТОРІЯ ОЛЕНИ ВІТЕР З ОСОБОВОЇ СПРАВИ У ЯД ВАШЕМ

Посилання:

<http://db.yadvashem.org/righteous/righteousName.html?language=ru&itemId=4044362>

(Джерело: Яд Вашем)

ІСТОРІЯ РОДИНИ ГЛАГОЛЄВИХ

Посилання:

<https://www.yadvashem.org/ru/righteous/stories/glagolev.html>

(Джерело: Яд Вашем)

ІСТОРІЯ РОДИНИ ГЛАГОЛЄВИХ З ОСОБОВОЇ СПРАВИ У ЯД ВАШЕМ

Посилання:

<http://db.yadvashem.org/righteous/righteousName.html?language=ru&itemId=4044305>

(Джерело: Яд Вашем)